

4T D'ESO · EB4 · UNITAT 3

Economia social, solidària i col·laborativa

Economia social i solidària: cooperatives, associacions, economia col·laborativa, responsabilitat social i decisions col·lectives

3

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

- Enumerar els tipus d'organitzacions que formen l'economia social i dir en què s'assemblen.
- Explicar què vol dir «una persona, un vot» i comparar-ho amb el vot per accions.
- Calcular l'excedent d'una cooperativa i repartir-lo després de les dotacions obligatòries.
- Distingir una associació, una cooperativa i una empresa mercantil, i reconèixer en què consisteix l'economia col·laborativa.
- Separar la responsabilitat social real de la publicitat i participar en una decisió col·lectiva amb una regla clara.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És novembre a 4t B de l'Institut Ribera Nord de Valldelana. La Inés Varela ha demanat una fitxa sobre «un negoci del barri». La Martina ha triat la tapisseria de la Teresa Navas, que arregla cadires i sofàs i forma part d'una cooperativa de quatre oficis. Les persones també es poden organitzar per treballar i decidir juntes. La Martina vol entendre com es decideix en un lloc així i com es reparteix el que sobra. La Inés no li dona la resposta: li pregunta què preguntarà i com comprovarà el que li expliquin.

❓ **Pensa en un negoci del teu barri. Qui decideix què es fa i per a què serveixen els diners que sobren?**

❓ **A la teva classe, com decidiu una cosa quan cal votar? Val igual el vot de totes les persones?**

❓ **Pot una organització guanyar diners i tenir alhora un altre objectiu, com ajudar algú? Posa'n un exemple.**

MAPA DE LA UNIDAD

Lo que vamos a ver

- **3.1** Què és l'economia social
- **3.2** Cooperatives i societats laborals
- **3.3** Associacions, fundacions i voluntariat
- **3.4** Economia col·laborativa i responsabilitat social
- **3.5** Participar i decidir junts

Quatre idees comunes

Persones primer

Les persones i el fi social van abans que el capital.

Resultats pel treball

S'apliquen principalment segons el treball o el servei aportat, o al fi social.

Solidaritat

Amb qui forma l'entitat i amb el barri.

Independència

Respecte dels poders públics.

CLAVE

No es defineix pel tipus de negoci, sinó per **qui decideix** i **què es fa amb el que sobra**.

Una persona, un vot

QUI	ACCIONS	PERCENTATGE	VOT
Persona A	600	60,0 %	En contra
Persona B	200	20,0 %	A favor
Persona C	100	10,0 %	A favor
Persona D	100	10,0 %	A favor

CLAVE

A la cooperativa, tres vots de quatre (**75,0 %**) aproven la compra. A la societat per accions, qui en té **600** la rebutja.

Cooperativa o societat laboral

Cooperativa

- Empresa de propietat conjunta i gestió democràtica.
- Compta la persona, no els diners aportats.
- En general, un vot per persona sòcia.

VS

Societat laboral

- Té forma de societat mercantil.
- La majoria del capital és de les persones que hi treballen.
- Es vota amb les participacions del capital, amb límits.

CLAVE

Les dues fan que qui treballa sigui també **propietari** de l'empresa.

L'excedent d'«Oficis de la Ribera»

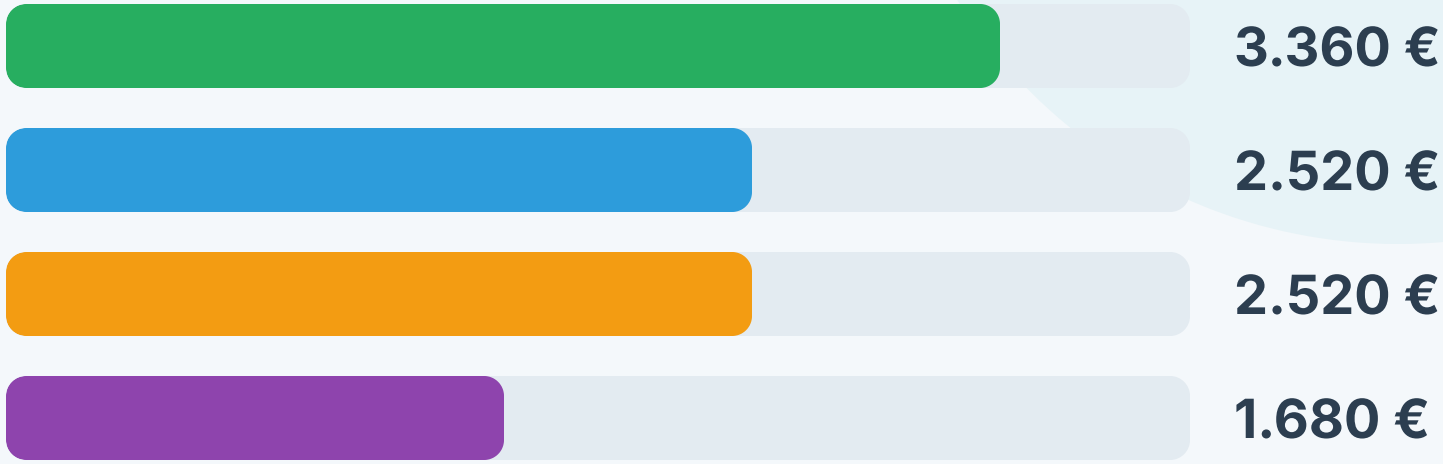
CONCEPTE	IMPORT
Excedent (96.000 – 81.600)	14.400,00 €
Fons de reserva (20 %)	2.880,00 €
Educació i promoció (10 %)	1.440,00 €
Per repartir	10.080,00 €

CLAVE

Els percentatges són els mínims generals que explica el llibre. Xifres **didàctiques**, no fiscals.

Retorn cooperatiu per soci

El repartiment de 10.080 € és proporcional a les hores treballades (5.400 en total).

Font: cas fictici del guió (apartat 3.2).

CLAVE

Qui més ha treballat, més rep; **ningú rep per haver posat més diners**. La suma és 10.080 €.

Associació, cooperativa i empresa mercantil

TRET	ASSOCIACIÓ	COOPERATIVA	EMPRESA MERCANTIL
Qui decideix	Les sòcies, en assemblea	Les sòcies; en general, un vot cadascuna	Segons els estatuts; sol pesar el capital
Per a què existeix	Un fi comú	Treballar o consumir juntes	Guanyar diners per als propietaris
El que sobra	Ho dedica als seus fins	Dotacions i retorn pel treball o l'ús	Es reparteix segons el capital o es reinverteix

CLAVE

Una **fundació** no té socis que votin: té un patrimoni dedicat a un fi i un **patronat**.

Quatre preguntes per llegir una memòria social

🔢 Hi ha xifres?

Un fet es pot comprovar.

📅 Diuen de quan són?

Cal una data o un any.

↔️ Es comparen?

Amb l'any anterior.

🔍 Les pot comprovar algú de fora?

Una verificació independent la fa més fiable.

CLAVE

Sense xifres, la memòria serveix més per fer **imatge** que per informar.

🙋 PREGUNTA PER A LA CLASSE

A l'assemblea de l'Associació de Comerciants hi ha 30 socis presents. Els estatuts demanen majoria absoluta dels presents. Quants vots a favor calen?

A 15 vots

B 16 vots

C 17 vots

✔️ Majoria absoluta: més de la meitat de 30, és a dir, més de 15. Calen 16 vots. A l'assemblea del cas, 17 vots a favor, un 56,7 % dels presents.

REPASO

Idees clau

- **Economia social.** Les persones i el fi social abans que el capital, resultats segons el treball, solidaritat i independència, llei 5/2011.
- **Cooperatives i societats laborals.** Una persona, un vot, excedent i retorn cooperatiu, fons de reserva.
- **Associacions, fundacions i voluntariat.** Fi comú i transparència, patronat i assemblea, voluntariat i edat mínima.
- **Economia col·laborativa i RSC.** Compartir i banc del temps, fets i publicitat, memòria social.
- **Participar i decidir.** Majoria simple i absoluta, participació ciutadana, conformisme.

PER ACABAR

Per pensar

1 Pensa en una organització del teu barri: qui decideix i què fa amb els diners que sobren? Com ho podries comprovar?

2 La mateixa votació pot donar resultats diferents amb un vot per persona o un vot per acció. Quina regla et sembla més justa i quin límit té?

3 Quan una empresa diu que és responsable, quines xifres o quins documents li demanaries perquè fos un fet i no publicitat?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**